Adviescollege toetsing regeldruk

Aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw drs. J.Z.C.M. Tielen
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Onze referentie
MvH/RvZ/ATR4870/2026-U218

Datum
29 oktober 2026

Onderwerp
Wet verbreding bevoegdheden voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Geachte mevrouw Tielen,

Op 6 oktober 2026 ontving het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) de adviesaanvraag voor het wetsvoorstel *Wet verbreding bevoegdheden voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs*. De termijn om te adviseren eindigt op 9 november 2026.

Context

Een bevoegde leraar heeft een getuigschrift dat aantoont dat hij of zij lesbekwaam is. Het getuigschrift vermeldt het vak waarvoor de leraar lesbevoegd is. De leraar kan de lesbevoegdheid uitbreiden voor een nieuw vak door nascholing. Verder bepaalt de *Regeling conversietabel getuigschriften en vakken voorgezet onderwijs (VO)* voor welke andere vakken een eerder afgegeven getuigschrift geldig is. Bijvoorbeeld omdat de naam van een vak wijzigt of er geen specifieke lerarenopleiding bestaat voor een vak. De bevoegdheidsregels gelden ook voor de beroepsgerichte profielvakken in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo), het praktijkonderwijs (pro) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso). De verbreding van de bevoegdheden ziet op deze regels.

Inhoud van het voorstel

In de eerste plaats regelt het wetsvoorstel een clusterbevoegdheid voor leraren in het vmbo, het pro en het vso. Dat betekent dat de lesbevoegdheid niet meer is verbonden aan één of meerdere specifieke profielvakken, maar aan een cluster van verwante profielvakken. De bredere lesbevoegdheid geldt voor de beroepsgerichte onderdelen van het vmbo en de praktijkvakken in het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs. Een algemene maatregel van bestuur geeft de clusters straks vorm.

Contact:
Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG
Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG
info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl
Tel: 070-310 86 66

In de tweede plaats verruimt het wetsvoorstel de mogelijkheid van zij-instroom-in-beroep (zib). De zijinstromer ontvangt na afronding van het zib-traject een getuigschrift. Dat getuigschrift vermeldt voor welk vak de zijinstromer bevoegd is. De zijinstromer is hbo- of universitair opgeleid. Slechts voor een deel van de vmbo-profielen is het toegestaan om te zijinstromen als mbo'er. Het wetsvoorstel regelt dat alle beroepsgerichte vakken in de vmbo-profielen toegankelijk worden voor zij-instromers met een mbo-diploma.

In de derde plaats codificeert het wetsvoorstel de 'groepsleraar 12+'. Een groepsleraar geeft meerdere vakken aan één groep leerlingen. Een groepsleraar 12+ doet dat in het voortgezet onderwijs. Een school stelt een groepsleraar 12+ aan door een ontheffing op de beperkte lesbevoegdheid. Het wetsvoorstel regelt een wettelijke grondslag voor de groepsleraar voor de onderbouw van het vmbo, het pro en voor de uitstroomprofielen "dagbesteding" en "arbeidsmarkt" van het vso. Die lesbevoegdheid bestaat straks naast andere lesbevoegdheden en scholen bepalen zelf of zij de groepsleraar inzetten. Een nog op te stellen algemene maatregel van bestuur bepaalt voor welke vakken de groepsleraar mag worden ingezet. De leraren die voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel groepsleraar zijn door een ontheffing mogen groepsleraar blijven.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Het huidige bevoegdhedenstelsel is inflexibel volgens de memorie van toelichting. Om bij te blijven bij de veranderende beroepspraktijk moet de leraar steeds vakbekwaamheid aantonen voor het gewijzigde vak zodat hij of zij lesbevoegd blijft. De Regeling conversietabel getuigschriften en vakken VO helpt bij beantwoording van de vraag of een leraar met een specifiek (profiel)vak op het getuigschrift ook het nieuwe of aangepaste vak mag lesgeven. Het nadeel van de regeling is dat deze telkens moet worden aangepast, vanwege de veranderende beroepsgerichte profielvakken. Dat leidt tot uitvoeringskosten. En het is onoverzichtelijk. Bijkomend nadeel van het huidige bevoegdhedenstelsel houdt verband met de daling in het aantal vmbo-leerlingen. Steeds meer vakken krijgen te maken met een dalend aantal leerlingen. Dat maakt het lastig houdbaar om aparte lessen te blijven geven. Het kunnen combineren van vakken is daarom wenselijk, maar dat is onder het huidige bevoegdhedenstelsel lastig. Het verbreden van de lesbevoegdheid, het instellen van een 'clusterbevoegdheid', komt tegemoet aan de geconstateerde problemen.

De instroomeisen beperken een groep van mbo-opgeleiden om te zijinstromen. Terwijl vakmensen uit de praktijk waardevolle vakkennis hebben en kennis hebben van de beroepspraktijk. Intussen worden steeds meer lessen gegeven door mbo-opgeleiden die kortgeleden nog

buiten het onderwijs werkzaam waren. Zij zijn bijvoorbeeld onderwijsondersteuner. Het wetsvoorstel maakt het voor een grotere groep van mbo-opgeleide vakmensen mogelijk om hun lesbevoegdheid te halen in de beroepsgerichte vakken.

Tot slot hebben bepaalde groepen leerlingen baat bij een vast gezicht voor de klas. Uit onderzoek blijkt dat die groepen vooral onderwijs volgen in het pro, het vso en de onderbouw van het vmbo. De meerwaarde van groepsleraren 12+, die nu alleen met een ontheffing aan de slag kunnen, blijkt uit onderzoek en ervaringen in de praktijk. Het wetsvoorstel regelt een lesbevoegdheid specifiek voor de groepsleraar 12+ (met eigen bekwaamheidseisen en opleidingstraject). Het college heeft geen opmerkingen bij nut en noodzaak.

2. Minder belastende alternatieven

De verbreding van de lesbevoegdheid beoogt een eenvoudiger stelsel voor de (profiel)vakken op het getuigschrift van de leraar. Het clusteren van aanverwante vakken is een minder belastende invulling van het lesbevoegdhedenstelsel dan het huidige stelsel. De wijze van clustering is bepalend voor het antwoord op de vraag of sprake is van het minst belastende alternatief. Dat is concreet bij het opstellen van de algemene maatregel van bestuur.

Het verruimen van de mogelijkheden om mbo-opgeleide vakmensen als zijinstromer in te zetten, beoogt meer vakmensen voor de klas te krijgen. Daar is een wijziging in de regelgeving voor nodig. In de huidige situatie is het slechts in "bij algemene maatregel van bestuur (AMvB)" aangewezen gevallen mogelijk om een mbo-opgeleid vakmens in te zetten als leraar. Door het schrappen van de zinsnede "bij algemene maatregel van bestuur aangewezen" is het straks voor alle vmbo-profielen mogelijk om mbo-opgeleiden in te zetten als zijinstromer.

De groepsleraar 12+ is nu alleen mogelijk met een ontheffing. Het wetsvoorstel regelt een wettelijke grondslag voor deze groepsleraar, zodat geen ontheffing meer nodig is. Om de kwaliteit te borgen, worden wel aanvullende (bekwaamheids)eisen gesteld aan de groepsleraar.
Het college heeft geen opmerkingen bij de minder belastende alternatieven.

3. Werkbaarheid

Het wetsvoorstel is volgens de memorie van toelichting werkbaar voor scholen. Het clusteren van aanverwante vakken leidt tot eenvoudiger inzet van leraren. De verruimde zij-instroom-in-beroep leidt tot meer mogelijkheden van het inzetten van mbo-opgeleiden. Daarbij krijgen de zijinstromers langer de tijd om te voldoen aan de bekwaamheidseisen. De groepsleraar 12+ leidt tot een flexibeler inzet van leraren.

Het wetsvoorstel is ook werkbaar voor instellingen die opleiden tot leraar. De clusterbevoegdheid leidt tot een andere vermelding op het getuigschrift. Maar de instelling is niet verplicht om de opleiding anders in te richten vanwege de clusterbevoegdheid. De groepsleraar 12+ vereist een nieuw opleidingstraject. Dat lijkt ook werkbaar.

De leraar is breder inzetbaar na invoering van de clusterbevoegdheid. Een mbo-opgeleid vakmens kan in meer gevallen eenvoudiger worden omgeschoold tot leraar. Om groepsleraar 12+ te worden moeten afgestudeerden een extra opscholing volgen. Dat is facultatief: een leraar

is niet verplicht om groepsleraar te worden. Het wetsvoorstel lijkt werkbaar voor leraren. Het college heeft geen opmerkingen bij de werkbaarheid.

4. Gevolgen regeldruk

De memorie van toelichting brengt de gevolgen voor de regeldruk in beeld. Die regeldrukgevolgen bedragen voor alle scholen in totaal eenmalig zo'n € 620.000,- en structureel ongeveer € 70.000,-. De gevolgen voor de regeldruk voor lerarenopleidingen bedragen eenmalig afgerond € 75.000,-. Daar zijn geen structurele kosten. De regeldrukkosten voor alle (aspirant-) leraren in totaal bedragen eenmalig ruim € 760.000,- en structureel zo'n € 4.000,-. Het college heeft geen opmerkingen bij de regeldruk.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:
Indienen.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris